

Udsættelse: Hvad den ærede sidste Taler angaaer, da have vi tidligere, men under et andet Navn, forhandlet det samme Spørgsmaal med hverandre i en meget vidtløftig Sag i et Udvalg, og her. Det var i Næringsloven, da der var Tale om Svende- og Mesterprøver, og vi kom til Rette om, at der ikke var nogen Fare for Industri og Udvikling derved, at Svende- og Mesterprøverne hørte op. Jeg vil ogsaa haabe, at ved næriere Overveelse og Samførsel af de virkelige Forhold vil man ligeledes komme til den Erkjendelse, at Svende- og Mesterprøver, udgaaede fra Laugene, ikke behøves; derimod er det en ganske anden Sag, om der ikke her, som ved al anden Industri, bør være en Prøve eller Undersøgelse af de Personer, man vil tage i sin Tjeneste, en særlig Prøve eller Undersøgelse af disse Personer, ikke flere og ikke færre, som man lader foranstaltet saa directe som muligt for det Formaal, man har. Man maa vel lægge Mærke til, at Lovforslaget, hvad jeg idelig har fremført, ikke gaaer ud paa at lægge Regjeringen Hindringer i Veien for, enten gennem Lovbestemmelser eller administrative Bestemmelser, at sikke sig brugbare Kræfter; ved de Prøver, eller anden Art Undersøgelser, den vil; der er en Methode, hvorpaa man kan prøve og som ikke er den sletteste, der bestaaer i at ansætte Folk foreløbig, benytte dem, og derved komme til en Dom om deres Brugbarhed, en Methode, som har faa stor Betydning, at selv med de Examinerede, med dem, som have faaet Stempleet paa sig, gjøres det Samme, og man føler sig vel derved, saa at, naar man ikke gjorde det, kommer man jevnlig til at fortryde det. Mit Forslag gaaer ud paa ikke at fremkalde, som ogsaa det ærede Medlem (D. Müller) rigtig bemærkede, hvad der nu for Tiden er Tilfældet, det Overmaal af Candidater, der først i et senere Stadium af deres Liv komme til Erkjendelse af, at de maae faa at sige begynde deres Livserhverv i Stillinger, der ere langt under den Dannelse, det Overmaal af Kundskaber, de have forskaffet sig, eller som man har fristet dem til at forskaffe sig, medens man derimod, ved Siden af at holde dem beskæftigede med boglige Studier i de Alaringer, hvor de idetmindste skulde vænne deres Kræfter til at underordne sig besværlige,

byrdefulde og piinlige Forretninger, har ladet dem komme bort derfra, saa at de ere komne til at faae en ganske anden Retning for deres hele Tilværelse, hvorved mange af dem ere blevne gjorte meget lidet lykkelige, og Staten endelig tilsidst bleven bebyrdet, fordi den er kommen til at føle en Slags Skamfuldhed over, at den ved Institutionen af en Examen har fristet dygtige Mennesker ind paa en Vej, som giver et maadeligt og jevnlig tærvæltigt Udbytte. Den ærede Rigsdagsmand (D. Müller) meente, at man, istedetfor at ophæve disse Paragrapher i Loven, hellere skulde stærke Bestemmelserne for Examen for paa den Maade at indskrænke Antallet af Candidater; men det er jo den Vej, man er gaaet frem paa indtil Dato. Man har indstiftet ved enhver Examen, hyppig endog saa ganske tilfældigt, en eller anden Læregjenstand, for at gjøre det byrdefuldere for de Studerende at fyldestgjøre Examen. Hvad naaer man derved? Maaskee, sjøndt det hidtildags ikke er skeet, at skaffe et ringere Antal Candidater; men man skaffer i alt Fald et mindre, vel udbannet Antal Candidater, idet de nu ved en saadan Fremgangsmaade mere blive sporede til at fyldestgjøre disse specielle Formaal, ved at man indenfor disse Grændser indfatter en Række Studeringer, istedetfor at lade dem forfølge med mere Øver og efter egen Tilskyndelse deres Studier i forskjellig Retning, og derved udvikle deres Forstandighed mere. De faae maaskee paa denne Maade mere Lærdom, men denne vil dog altid, saasnart det gjælder om at fyldestgjøre en Examen, blive mere sammensliffet og give dem en mindre Grad af Kundskabsfylde og Forstandsbrugbarhed. Man har bemærket, og det var ogsaa den samme ærede Rigsdagsmand, som bemærkede det, at de Regler, som ere fastsatte i de Paragrapher, jeg her taler om, havde det dobbelte Formaal, at sikke Staten, at de Embedsmænd den anvendte, havde et passende Maal af Kundskabsfylde, og paa den anden Side at sikke de Paagjældende, som havde erhvervet dette Maal af Kundskabsfylde, mod alle vilkaarlige Hensyn, mod Nepotisme, personlige Hensyn. Jeg har allerede nævnt, hvilken Art af Kundskabsfylde man fremkalder derved, og saasnart man ikke kan komme til ved det Middel, der anvendes, at indskrænke